

**Miljø- og
Ligestillingsministeriet**

Departementet

Sikker kemi
J.nr. 2025-1844
Ref. LOS
Den 20. marts 2025
MIM 12-25

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne på det tolvte møde på partskonferencen under Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgifte, for så vidt angår anmodningerne om forlængelse af specifikke undtagelser og forslagene om ændring af bilag A til nævnte konvention

KOM (2025) 50 – Final

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremsat et forslag til Rådets afgørelse om, at Kommissionen på den forestående partskonference under Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgifte gives mandat til, på Unionens vegne, at støtte opførelse af mellemkædede chlorparaffiner (MCCP), chlorpyrifos og langkædede perfluorcarboxylsyre, salte heraf og relaterede forbindelser på konventionens bilag A (forbudslisten) med en række specifikke undtagelser, der er anbefalet af Stockholmkonventionens videnskabelige komité. Desuden gives mandat til at tilføje en yderligere tidsbegrænset undtagelse for forbuddet mod brug af UV-filteret UV-328 og mandat til en tidsbegrænset forlængelse af en eksisterende undtagelse til brug af PFOA og PFOS i brandslukningsskum. Forslaget om opførelse af tre nye stoffer/stofgrupper på forbudslisten vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt i Danmark, EU og resten af verden, da stofferne kan transporteres over lange afstande. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner, kommuner eller erhvervslivet. Regeringen støtter Kommissionens forslag, idet regeringen vil arbejde for, at undtagelsen til forbuddet mod brug af UV-328 gives i en så kort periode som muligt.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 50 final af den 18. februar 2025 fremsendt forslag om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne på konferencen mellem parterne til Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgifte i forbindelse med den planlagte vedtagelse af beslutninger om ændring af bilag A (forbudslisten) ved at tilføje mellemkædede chlorparaffiner (MCCP), chlorpyrifos og langkædede perfluorcarboxylsyre, salte heraf og relaterede forbindelser. Desuden indeholder forslaget en holdning til et forslag om at tilføje en ekstra tidsbegrænset undtagelse til et UV-filter, der blev forbudt at anvende på sidste partskonference. Og sidst et forslag om at forlænge en eksisterende tidsbegrænset undtagelse til brug af PFOA og PFOS og

salte heraf til brandslukningsskum til specifik brug. Forslaget er oversendt til Rådet den 19. februar 2025 i en dansk sprogudgave.

Fremsættelsen sker under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 192, stk. 1, og artikel 207, stk. 4, første afsnit, sammenholdt med artikel 218, stk. 9 (almindelig lovgivningsprocedure med kvalificeret flertal).

Forslaget til Rådsafgørelse forventes forelagt for Rådet med henblik på vedtagelse marts/april 2025.

Formål og indhold

Formålet med forslagene er at give Kommissionen mandat til at arbejde for opførelse af følgende tre stoffer/stofgrupper i bilag A (forbudslisten) med en række specifikke undtagelser, der anbefales af Stockholmkonventionens videnskabelige komité (POP-komitéen):

- Chlorparaffiner med kulstofkædelængde i intervallet C14-17 og chlorineringsgrad på eller over 45 vægtprocent (mellemkædede chlorparaffiner, MCCP),
- chlorpyrifos og
- langkædede perfluorcarboxylsyrer, salte heraf og relaterede forbindelser

Mandatet gives til forhandling på den 12. partskonference under Stockholmkonventionen på EU's vegne.

Mellemkædede chlorparaffiner anvendes primært som flammehæmmere, som blødgørere i plast og som additiver i metalbearbejdningssvæsker. Foruden de undtagelser, der er foreslået af POP-komitéen, ønsker EU en mulighed for yderligere tidsbegrænsede undtagelser til visse forsvars-, luftfarts- og rumfartsanvendelser.

Chlorpyrifos anvendes i vid udstrækning på verdensplan som insekticid i landbruget og som biocid til ikke-landbrugsmæssig bekæmpelse af skadegørere. I EU er det forbudt at anvende stoffet som aktivstof i plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter.

Langkædede perfluorcarboxylsyrer, deres salte og beslægtede forbindelser forekommer i EU hovedsagelig som uundgåelige biprodukter ved fremstillingen af per- og polyfluorerede stoffer (PFAS). Uden for EU anvendes de, eller de har været anvendt, til en række formål, herunder: Industrielle formål, elektroniske artikler samt medicinsk udstyr og laboratorieudstyr, fotobilleddannelse, trykfarver, fødevarekontaktmaterialer, maling, overfladebehandlingsmidler og lakker (herunder dem, der anvendes på byggematerialer), brandslukningsskum, tekstiler og beklædningsgenstande, personlige plejeprodukter, rengørings- og vaskemidler, skivoks, samt i bilindustrien.

Partskonferencen vil også behandle et forslag fra Etiopien om at ændre bilag A til konventionen ved at tilføje en tidsbegrænset undtagelse for visse anvendelser af UV-filteret UV-328 i civile og militære luftfartøjer, herunder i relevante reservedele. UV-328 blev opført i bilag A til Stockholmkonventionen ved sidste partskonference uden disse specifikke undtagelser, da behovet for dem ikke var kendt på daværende tidspunkt. For nylig er behovet for sådanne undtagelser blevet identificeret af interessenter i industrien og meddelt nogle parter.

Sidst skal partskonferencen behandle en anmodning fra Republikken Korea om forlængelse af udløbsdatoen for de tidsbegrænsede undtagelser for anvendelsen af perfluorooctansyre (PFOA), salte

heraf og PFOA-beslægtede forbindelser og perfluoroctansulfonsyre (PFOS), salte heraf og perfluoroctansulfonylfluorid i brandslukningsskum, der anvendes til hindring af afdampning fra flydende brændstof og til brande i flydende brændstof (brande i klasse B), og som allerede er påfyldt eksisterende systemer, herunder både mobile og faste systemer.

Kommissionen ønsker, at deres mandat til at forhandle på Unionens vegne ikke blot skal gives til denne partskonference, men også enhver følgende partskonference, hvor de pågældende punkter er på dagsordenen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Da formålet med forslaget vedrører opfyldelse af EU's internationale forpligtelser, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Danmark har ikke særlige nationale regler for de pågældende stoffer.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

En optagelse af

- mellemkædede chlorparaffiner (MCCP),
- chlorpyrifos og
- langkædede perfluorcarboxylsyrer, salte heraf og relaterede forbindelser

på bilag A til Stockholmkonventionen på partskonferencen vil medføre, at stofferne efterfølgende vil blive opført på bilag I (forbud) til EU's forordning om persistente organiske miljøgifte (POP forordningen). Dette vil foregå med en delegeret retsakt-procedure.

EU har valgt at udsætte implementeringen af forbuddet mod brug af UV-328, til der er kommet klarhed over, hvilke undtagelser der, ud over dem der blev vedtaget på sidste partskonference, kan accepteres, og i hvor lang en periode. Konkret drejer det sig om en yderligere undtagelse til luftfartsindustrien. EU har meddelt FN's traktatsektion i New York om denne beslutning (om midlertidigt at træde ud af beslutningen), for ikke at være i uoverensstemmelse med konventionen. Kommissionen planlægger at fremsætte en delegeret retsakt i Q2-Q3 2025, der implementerer forbud mod brug af UV-328 i EU's POP forordning, med undtagelserne besluttet på sidste partskonference inklusive undtagelse til luftfart, og dermed tiltræde partskonferencens beslutning på dette tidspunkt.

PFOS og PFOA er begge reguleret under POP-forordningen. Kommissionens juridiske vurdering er, at forlængelsen af udløbsdatoen for undtagelsen for at benytte PFOA i brandslukningsskum kun vil få virkning for Republikken Korea.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget til forbud mod brug af MCCP vurderes ikke at medføre væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Mellemkædede chlorparafiner (MCCP) er ikke reguleret i EU. Norge har foreslået at begrænse MCCP i EU under REACH-forordningen og har derfor udarbejdet et forslag til regulering, der er blevet behandlet i Det Europæiske Kemikalieagenturs (ECHA) videnskabelige komiteer. I september 2023 har ECHA offentliggjort en udtalelse fra de videnskabelige udvalg. De økonomiske omkostninger ved et forbud mod markedsføring af MCCP, med en tidsbegrænset undtagelse for metalforarbejdende smøremidler med MCCP, estimeres i forslaget at udgøre op til 270 mio. euro om året i EU.

Forslaget til forbud mod brug af MCCP under Stockholmkonventionen omfatter et forbud mod produktion og brug af MCCP med mulighed for en række tidsbegrænsede undtagelser ud over undtagelsen for metalforarbejdende smøremidler. Disse undtagelser omfatter anvendelsen af MCCP i PVC, lim og fugemasse og metalforarbejdende smøremidler til brug i luftfarts-, bil-, forsvars-, energisektoren - og en række andre sektorer. Disse anvendelser står for 91 % af forbruget i EU. Muligheden for undtagelse til brug til de omtalte områder gives for 5 år og med en eventuel mulighed for forlængelse med yderligere 5 år. Det betyder, at de første 5 og muligvis op til 10 år vil udgifterne for industrien være marginale. Tal fra det danske produktregister peger på, at det danske forbrug af stofferne ligger i størrelsesordenen 0,2 % af det estimerede EU-forbrug og dermed, at den danske industri er langt med udfasningen og overgangen til alternativer.

En optagelse af chlorpyrofos på bilag A skønnes ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet stoffet allerede er forbudt at anvende som aktivstof i plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter i EU.

Langkædede perfluorcarboxylsyrer, salte heraf og relaterede forbindelser er allerede underlagt begrænsninger i EU i henhold til REACH-forordningen, med den række undtagelser, der anbefales af POP-komiteén, hvorfor det ikke skønnes at medføre samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser ved en opførelse på bilag A.

Det vurderes, at forslaget vil medføre mindre økonomiske eller administrative konsekvenser for staten i form af kontrol og håndhævelse af reglerne. Omkostningerne forventes at være mindre, da reglerne ikke forventes at blive kontrolleret hvert år.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Persistente organiske miljøgifte (POP-stoffer) er stærkt problematiske stoffer, som er svært nedbrydelige i miljøet, ophobes i fødekæden, er skadelige for mennesker og miljø og transporteres over lange afstande, fx via luft- og vandstrømme. Stofferne kan også importeres i artikler, hvis de indgår i sådanne. Globale regler for disse stoffer vil derfor bidrage til et øget beskyttelsesniveau i Danmark og EU. Beskyttelsesniveauet i resten af verden vil ligeledes øges.

Færøerne ratificerede konventionen i 2012 og Grønland ratificerede i 2024.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-Miljøspecialudvalget. Der er kommet et høringssvar fra Forbrugerrådet Tænk, der støtter forslaget og anbefaler, at regeringen arbejder for færrest mulige undtagelser og af kort varighed, så de persistente miljøgifte hurtigst muligt tages ud af omløb.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der i EU-kredsen vil være opbakning til forslaget. Det forventes desuden, at der i EU-kredsen vil være opbakning til, at rådsbeslutningen kun skal gælde for denne partskonference og ikke for fremadrettede partskonferencer. I forhold til UV-328 forventes det, at der vil være opbakning til en undtagelse til luftfartsindustrien, såfremt denne undtagelse gives for en så kort periode som muligt.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Optagelse af mellemkædede chlorparaffiner, chlorpyrifos og langkædede perfluorcarboxylsyrer, salte heraf og relaterede forbindelser på konventionens bilag A vil betyde et øget beskyttelsesniveau i både Danmark, EU og resten af verden.

Regeringen vil arbejde for, at undtagelsen til forbuddet mod brug af UV-328 til luftfart gives i en så kort periode som muligt. Desuden vil regeringen ikke gå imod, at Republikken Korea får en forlængelse af den tidsbegrænsede undtagelse for brug af PFOS og PFOA i brandslukningsskum, der er bestemt til hindring af afdampning fra flydende brændstof og til brande i flydende brændstof således, at de får tid til at indfase alternativer.

Regeringen vil arbejde for, at mandatet til Kommissionen om at forhandle på Unionens vegne kun skal gives til denne partskonference og ikke som foreslået på ubestemt tid, så længe det ikke fremgår klart af Rådsafgørelsen, hvad og hvor længe et fremadrettet mandat omfatter. Regeringen finder det uhensigtsmæssigt at afgive tidsbegrænset kompetence til Kommissionen.

Da der er tale om et område med EU-kompetence, kan regeringen også støtte, at Kommissionen får et forhandlingsmandat til at forhandle på EU's vegne på den 12. partskonference. Af mandatet fremgår det, at ændringer i EU-positionen kan ske efter koordination på partskonferencen således, at de tilstedeværende medlemslande får indflydelse på eventuelle tilretninger af den fastlagte position.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.